

Senioru lietu padomes sēde

2013.gada 29.maijs

PROTOKOLS NR.1

Rīgā,
Skolas ielā 28, 2.korpusa 3.stāva zālē

2013.gada 29.maijā
plkst. 11.00

Vada: Ilze Viņķele, labklājības ministre

Piedalās:

Ingus Alliks	Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietnieks
Janīna Ancāne	Biedrības „Varkavas novada pensionāri” valdes priekšsēdētāja
Silvija Beikerte	Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” valdes locekle
Gunārs Eniņš	Biedrības „Latvijas Senioru alianse” pārstāvis
Sarmīte Krecere	Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja vietniece
Valērija Muižniece	Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vecākā referente
Maija Poršņova	Labklājības ministra padomniece
Andris Siliņš	Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētājs
Māra Sīmane	Pārresoru koordinācijas centra Attīstības plānošanas nodaļas konsultante
Inese Šmitiņa	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktore

Pieaicinātie:

Inta Vasaraudze	Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta direktore
-----------------	--

Protokolē: Margarita Žukovska, Senioru lietu padomes Sekretariāts, Labklājības ministra palīdze

Darba kārtībā:

1. Sēdes atklāšana un Senioru lietu padomes nolikuma projekta apstiprināšana.
2. Fiskālā situācija 2013.- 2014.gados.
3. Pensiju indeksācijas varianti.
4. Citi jautājumi.

1. Sēdes atklāšana un Senioru lietu padomes nolikuma projekta apstiprināšana.

Padomes vadītāja I.Viņķele atklāj pirmo Senioru lietu padomes (turpmāk - padome) sēdi un jautā, vai ir priekšlikumi vai papildinājumi padomes nolikuma projektam (Pielikums Nr.1).

Vienlaicīgi informē, ka no Biedrības „Latvijas Pensionāru federācija” elektroniski tika saņemts komentārs par nolikuma projekta 5.1. punktu, paužot viedokli, ka Biedrībai „Rīgas aktīvo senioru alianse” ir skaitliski neliels biedru skaits. Viņš informē, ka Vidzemes, Kurzemes un citas reģionālās pensionāru apvienības pēc biedru skaita ir nesalīdzināmi lielākas par Rīgas aktīvo senioru alianši.

Padomes locekļi saskaņo padomes nolikuma projektu bez iebildumiem un priekšlikumiem. I.Viņķele papildus piedāvā nolikuma projektā nostiprināt padomes pārstāvju deleģēšanas un atsaukšanas procedūru nosakot sekojošu kārtību:

Padomes sastāvā ietilpstošās institūcijas deleģē un atsauc Padomes locekļus, kā arī deleģē Padomes locekļa aizstājēju uz noteiktu Padomes sēdi, un par institūcijas lēmumu rakstiski informē Labklājības ministriju.

2. Fiskālā situācija 2013.- 2014.gados.

Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta direktore **I.Vasaraudze** prezentē informāciju par fiskālo situāciju 2013.-2014.gados, sniedzot detalizētu pārskatu par Iekšzemes kopprodukta pieaugumu, gada inflāciju, galveno makroekonomikas indikatoru prognozēm, makroekonomikas pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem, vispārējo valdības budžetu, valsts konsolidētā budžeta izdevumiem, kā arī vispārējā valdības parāda līmeni (Pielikums Nr.2).

Viņa vērs uzmanību, ka tās ir 2013.gada I ceturkšņa prognozes un informē, ka:

- IKP pēckrīzes periodā aug samērā strauji, tomēr pieauguma tempi sāk palēnināties;
- cenu pieaugums strauji nobremzējies, atbilstoši izejvielu cenu dinamikai pasaulē, pamatinflācija jau ilgstoši zema;
- tiek prognozēts, ka ar 2014.gadu inflācija sāks pieaugt;
- No 2004. līdz 2008.gadam bija vērojama strauja ekonomikas attīstība, taču uzkrājumi netika veikti. Vienīgais budžets, kam šajā periodā ir parādījušies uzkrājumi, bija Valsts speciālais budžets.
- nodokļu samazināšanas rezultātā budžeta izdevumiem paliek arvien mazāk līdzekļu;
- kopš 2008.gada izdevumu īpatsvars sociālajai aizsardzībai būtiski pieaudzis;
- līdz ar valsts parāda līmeņa kāpumu procentu izdevumi vairākkārt palielinājušies;
- prognozētais papildus piešķiramā finansējuma apmērs būs ierobežots.
- 2014.gadā pensiju reformas ietvaros 2013.gadā Valsts fondēto pensiju līmenis mainās no 2% uz 4%, 2015.gadā no 4% uz 5%, savukārt 2016.gadā no 5% uz 6%.
- Ja valdība turpinās īstenot stingru fiskālo politiku, Latvijai ieejot Eirozonā, kredītreitinga aģentūras ir gatavi Latvijas kredītreitingus paaugstināt par divām pakāpēm.

I.Viņķele lūdz paskaidrot, kurā valsts Vispārējā valdības budžeta daļā tiek atspoguļotas valsts garantijas A/S „Liepājas Metalurģis”.

I.Vasaraudze atbild, ka visi valdības darījumi un ieguldījumi tiek atspoguļoti caur budžeta korekcijām, un 2013.gadā valsts garantija A/S „Liepājas Metalurģis” sastādīja 7 milj. latu. Viņa informē, ka kopējā valsts garantija minētajam uzņēmuma sastādīs vairāk nekā 50 milj. latu, kas tiks iekļauta 2013.gada valsts budžeta korekcijās.

A.Siliņš izsaka viedokli, ka 2009.gadā Valsts speciālais budžets cieta vissmagāk.

I.Vasaraudze atbild, ka finanšu krīzes laikā vissmagāk cieta tieši pamatbudžets, jo tur bija izveidojies vislielākais deficīts. Viņa arī vērš uzmanību, ka tiek prognozēts speciālā budžeta pārpalikums 2014.gadā dēļ tā, ka no Valsts pamatbudžeta tiks izmaksātas piemaksas pie pensijām.

S.Beikerte jautā, cik ilgi Latvijai vēl jāatdod valsts parāds?

I.Vasaraudze atbild, ka pēdējā valsts parāda daļa tiks atmaksāta 2017.gadā.

S.Beikerte jautā, kā Eiro ieviešanu 2014.gadā izjutīs Latvijas iedzīvotāji?

I.Vasaraudze atbild, ka kopumā Eiro ieviešanu vērtē pozitīvi, jo vairs nepastāvēs nacionālās valūtas devalvācijas draudi. Vienlaicīgi Latvija kļūs pievilcīga ārvalstu investoriem, kā rezultātā pieaugs eksports un uzlabosies ekonomiskie rādītāji kopumā, un tikai tad ikviens iedzīvotājs varēs izjust šo labvēlīgo ietekmi personīgi.

A.Ašeradens papildina, ka, augot valsts kredītreitingam, ievērojami samazinās parāda atmaksāšanas izmaksas.

I.Viņķele lūdz paskaidrot, kas ir valsts budžeta deficīts, kā to rēķina, kā arī vai ir iespējams skatīt speciālo budžetu atrauti no valsts pamatbudžeta?

I.Vasaraudze skaidro, ka speciālais budžets ir daļa no kopējās vispārējās valdības bilances, līdz ar to speciālo budžetu nevar skatīt atsevišķi.

J.Ancāne jautā, kāpēc valsts vienmēr glābj privātos uzņēmumus?

I.Viņķele atbild, kā šādi gadījumi nav daudz un ka valstij ir jāatbalsta ražošana, un A/S „Liepājas Metalurģis” gadījumā valsts sniedza garantijas ražošanas modernizācijai, tādējādi atbalstot uzņēmumu, kas nodrošina ar darbu 2300 iedzīvotājus.

I.Vasaraudze, komentējot situāciju ar AS "Parex banka", paskaidro, ka šī ir bijusi sistēmiski svarīga banka, un, neatbalstot to, varēja iestāties smagas ekonomiskās sekas.

A.Siliņš jautā, kādi konkrēti valsts kopbudžeta izdevumu posteņi bija palielinājušies, ja speciālais budžets ir ievērojami samazinājies?

I.Alliks atbild, ka 2009.gadā par 200 000 ir samazinājies sociālo iemaksu veicēju skaits. Vienlaicīgi viņš atgādina, ka 2008.gadā notika referendums par likumu "Par valsts pensijām", kā rezultātā 2009.gada 1.janvārī Saeima ir pieņēmusi lēmumu piešķirt piemaksas pie pensijām visiem pensionāriem.

I.Viņķele pateicas I.Vasaraudzei par izsmeļošu informāciju un dod vārdu ministra padomniecei M.Poršņovai.

3.Pensiju indeksācijas varianti.

M.Poršņova prezentē statistikas datus attiecībā uz pensijām, raksturo vecuma pensijas saņēmēja portretu, sniedz informāciju par vecuma pensiju sadalījumu pēc apdrošināšanas stāža un pēc pensijas apmēra (pielikums Nr.3). Viņa pāriet pie Labklājības ministrijas izstrādātajiem priekšlikumiem pensiju indeksācijai.

1.priekšlikums paredz pensiju indeksāciju katra gada 1.spetembrī, piemērojot diferencētos indeksus atkarībā no pensijas apmēra (pensijas līdz 300 Ls indeksē ar 100% indeksa; pensijas no 300,01 līdz 500 Ls indeksē ar 75% indeksa, savukārt pensijas virs 500Ls indeksē ar 50% indeksa).

2.priekšlikums paredz atsākt pensiju indeksāciju ar 2013.gadu un veikt pensiju indeksāciju katra gada septembrī, savukārt 2013.gada septembra indeksācijā piemērojams indekss **1,01**.

3.priekšlikums paredz atsākt pensiju indeksāciju ar 2013.gadu un veikt pensiju indeksāciju katra gada septembrī, savukārt 2013.gada septembra indeksācijā piemērojams indekss **1,04**.

4.priekšlikums paredz atsākt pensiju indeksāciju ar 2013.gadu un veikt pensiju indeksāciju katra gada septembrī, savukārt 2013.gada septembra indeksācijā piemērojams indekss **1,071**.

Zaļo un zemnieku savienības priekšlikums paredz pensiju indeksāciju atsākt 2013.gada oktobrī un 2013.gadā pensijas indeksēt sekojoši:

līdz 200 Ls - ar indeksu 1.071;

- pensijas no 200.01 līdz 300.00 Ls - ar indeksu 1.061;
- pensijas no 300.01 Ls līdz 500 Ls - ar indeksu 1.041;
- pensijas no 500.01 Ls līdz 700 Ls - ar indeksu 1.031;
- pensijas no 700.01 Ls līdz 900 Ls - ar indeksu 1.021;
- pensijas virs 900 Ls - ar indeksu 1.011

I.Viņķele vērs uzmanību, ka Latvija ir vienīgā valsts Eiropā, kur pensionāri finanšu krīzes laikā nav piedzīvojuši pensiju samazinājumu un ir vienīgā iedzīvotāju kategorija, kas saņems piemaksu pie pensijas par krīzes gadiem.

A.Siliņš jautā, vai ir iespējams indeksēt visu pensiju daļu līdz 200-300 latiem?

I.Šmitiņa atbild, ka šogad tehniski tas nav iespējams, jo būtu jāpārveido esošā pensiju indeksācijas sistēma, taču nākotnē šādu variantu varētu apsvērt.

A.Siliņš, izvērtējot piedāvāto 3.priekšlikumu, jautā, vai šajā variantā ir iespējams veikt izmaiņas tā, lai ieguvēji būtu tie pensionāri, kuri saņem pensiju no 100 līdz 150 Ls?

I.Viņķele pauž viedokli, ka tas nebūti taisnīgi pret tiem cilvēkiem, kuri ir godīgi strādājuši visu mūžu.

M.Poršnova papildina, ka ir personas, kuras saņem daļu pensijas no Latvijas, savukārt otro pensijas daļu saņem no citas valsts.

A.Siliņš jautā Finanšu ministrijas pārstāvei, cik reāli ir realizējami Labklājības ministrijas piedāvātais 4.priekšlikums ar piemērojamo indeksu 1,04% apmērā?

I.Vasarauzde atbild, ka minētais variants prasīs ievērojamos līdzekļus. Viņa uzskata, ka visreālākais būt variants ar vismazāko indeksu – 1,01.

I.Viņķele atgādina, ka ir jāreķinās, ka 2014.gadā būs arī jāceļ minimālā alga, neapliekamais minimums par apgādībā esošām personām. Viņa pauž pārliecību, ka vienlaicīgi būtu jādomā gan par pensionāriem, gan par zemāk atalgotajiem cilvēkiem, gan par valsts pārvaldē nodarbinātajiem, jo caur atvieglojumiem būs iespēja uzlabot ģimeņu materiālo stāvokli. Līdz ar to ir jāatrod tāds kompromisa risinājums, kas dotu iespēju pēc iespējas plašākam personu lokam.

J.Ancāne jautā, vai ir iespēja veikt pensiju indeksāciju izejot no personas darba stāža?

A.Siliņš pauž viedokli, ka, apkopojot Latvijas Pensionāru federācijas biedru viedokli, viņš nepiekrīt pensiju indeksācijas variantiem ar ļoti zemu koeficientu.

I.Viņķele jautā padomes locekļiem, vai pensiju indeksāciju veikt šogad, vai tomēr to atsākt ar 2014.gadu?

A.Siliņš kā minimālo kompromisu piedāvā šogad indeksēt pensijas līdz 300 latiem ar koeficientu 1,04 jeb palielināt par 4%.

I.Viņķele piedāvā šo līmeni noteikt 250 latu apmērā.

M.Sīmane atgādina, ka 2014.gadā bija paredzēts īstenot Nacionālajā attīstības plānā ietvertos pasākumus, taču, ja puse no 50 miljoniem latu aizies pensiju indeksācijai, tādā gadījumā minētie pasākumi netiks īstenoti.

A.Ašeradens vērš uzmanību, ka otrā no 2014.gada prioritātēm ir minimālās algas celšana un neapliekamā minimuma palielināšana. Viņš aicina padomes locekļus samērot valsts budžeta iespējas ar pensionāru vēlmēm.

J.Ancāne pauž viedokli, ka tādā gadījumā būtu jāsamazina nodokļu slogs.

I.Vasaraudze atbild, ka samazinot nodokļu slogu, visas sabiedrības vajadzības nebūs iespējams finansēt.

A.Ašeradens atgādina, ka Latvijā ir zemākais nodokļu slogs starp Eiropas valstīm.

I.Viņķele atgādina, ka nodokļu sloga samazināšana atstās negatīvo iespaidu uz pašvaldību budžetiem. Viņa piedāvā 2013.gada pensiju indeksāciju klasificēt kā ārkārtas pasākumu un veikto to par 1 gadu, indeksējot pensijas, kas nepārsniedz 200 latus.

S.Beikerte aicina šogad pensijas neindeksēt, taču nākamgad indeksēt, pielietojot lielāku koeficientu.

I.Vasaraudze aicina padomes locekļus nevilcināties ar lēmuma pieņemšanu par indeksācijas koeficientiem un līmeņiem, jo tuvākajā laikā Finanšu ministrija veiks makro un fiskālo rādītāju prognozēšanu.

I.Alliks informē, ka ir plānots pensiju indeksāciju atsākt ar 2014.gadu, indeksāciju veicot par gadu.

Padome nolemj:

- 1. Pieņemt zināšanai Labklājības ministrijas prezentētos priekšlikumus pensiju indeksācijai.**
- 2. Nākamo padomes sēdi rīkot 2013.gada 5.jūnijā pl.11.00.**
- 3. Padomes locekļiem lūgt nedēļas laikā izvērtēt Labklājības ministrijas piedāvātos indeksācijas modeļus un š.g 5.jūnijā paziņot par izvēlēto variantu.**

Sēdi slēdz plkst. 13:00.

Padomes priekšsēdētāja

I.Viņķele

Protokolēja

M.Žukovska